RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 63.059/3
van 28 mei 2018

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘houdende diverse wijzigings-, opheffings- en overgangsbepalingen aangaande het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht’

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

Op 2 maart 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd, een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘houdende diverse wijzigings-, opheffings- en overgangsbepalingen aangaande het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht’. Deze adviesaanvraag werd op 23 mei 2018 vervangen door een nieuwe adviesaanvraag.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 6 en 20 maart 2018 en op 15 en 24 mei 2018. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Leen VERSCHRAEGHEN, toegevoegd griffier.

Het verslag is uitgebracht door Frédéric VANNESTE, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 28 mei 2018.

*

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,[1] alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap strekt ertoe diverse wijzigingen aan te brengen in de wet van 8 april 1965 'betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade', het decreet van 7 mei 2004 'betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp', het decreet van 12 juli 2013 'betreffende de integrale jeugdhulp' alsmede in het nog aan te nemen decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht'.[2] Daarnaast worden de wet van 1 maart 2002 'betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd' en het decreet van 7 maart 2008 'inzake bijzondere jeugdbijstand' opgeheven.

De meeste bepalingen van het voorliggende voorontwerp houden verband met het voorontwerp van decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht', maar het voorontwerp strekt ook tot het aanbrengen van een aantal wijzigingen die losstaan van dat decreet.

BEVOEGDHEID

3. Een aantal bepalingen van het voorontwerp strekken ertoe louter formele aanpassingen aan te brengen in een aantal in beginsel tot de federale bevoegdheid behorende procedurele bepalingen van de wet van 8 april 1965, gelet op de nieuwe terminologie die in het voorontwerp van decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' wordt gehanteerd of teneinde de verwijzing naar een bepaling uit de wet van 8 april 1965 te vervangen door een verwijzing naar de overeenstemmende bepaling uit dat aan te nemen decreet, zonder de inhoud ervan te wijzigen (zie de artikelen 2, 8, 10 tot 14, 17, 2°, 18, 2°, 20, 22, 25, 27 en 28 van het voorontwerp).

Al behoort het regelen van de rechtspleging voor de jeugdgerechten op grond van artikel 5, § 1, II, 6°, c), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen' tot de federale bevoegdheid, toch kunnen de gemeenschappen op dit vlak optreden op grond van artikel 10 van die wet (impliciete bevoegdheden). Volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof is een beroep op de impliciete bevoegdheden mogelijk wanneer de aan te nemen regeling als noodzakelijk kan worden beschouwd voor de uitoefening van de

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

[2] Over dat laatste voorontwerp van decreet heeft de Raad van State op 18 april 2018 advies 62.779/3 gegeven.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

bevoegdheden van de betrokken gemeenschap of het betrokken gewest, de aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent en de weerslag van de ontworpen bepalingen op die aangelegenheid slechts marginaal is.[3]

Teneinde een rechtszekere toepassing van de door hen uitgevaardigde nieuwe regelgeving te waarborgen, kan worden aangenomen dat de gemeenschappen, in afwachting van een globale herziening door de federale wetgever van de procedurebepalingen teneinde ze beter af te stemmen op de nieuwe regelgeving van de gemeenschappen, het noodzakelijk kunnen achten formele wijzigingen aan te brengen in de bestaande procedurebepalingen. Aangezien die wijzigingen bovendien slechts een marginaal karakter hebben nu ze niet raken aan de inhoud van die procedurebepalingen, en de aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling, lijkt aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 te zijn voldaan.

Een gelijkaardige redenering geldt ten aanzien van artikel 7 van het voorontwerp voor zover de te wijzigen onderdelen deel uitmaken van de burgerrechtelijke regels met betrekking tot het statuut van de minderjarigen en de familie (artikel 5, § 1, II, 6°, a), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

4. Vanuit eenzelfde oogpunt kan worden aanvaard dat de gemeenschappen zijdelingse procedurebepalingen opheffen die geheel doelloos zijn geworden ten gevolge van hun zeer nauwe verwevenheid met inhoudelijke bepalingen die door hen zijn opgeheven.[4]

5. In artikel 1 van het voorontwerp wordt voorzien in de opheffing van de gehele voorafgaande titel van de wet van 8 april 1965. De onderdelen 1°, 2°, 3° en 5° van die voorafgaande titel bevatten evenwel geheel of gedeeltelijk beginselen die betrekking hebben op de federaal gebleven aangelegenheden bedoeld in artikel 5, § 1, II, 6°, a), c) en d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en kunnen derhalve niet worden opgeheven.

Het toepassingsgebied van artikel 1 van het voorontwerp dient gelet daarop te worden ingeperkt.

6. Artikel 5 van het voorontwerp strekt ertoe een aantal formele wijzigingen aan te brengen in artikel 36*bis* van de wet van 8 april 1965. In artikel 5 van het voorontwerp van decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’ is evenwel een geheel gelijkaardige regeling als vervat in dat artikel opgenomen. Dienaangaande werd in advies 62.779/3 het volgende opgemerkt:

> “7. In artikel 5 van het voorontwerp wordt het huidige artikel 36*bis* van de wet van 8 april 1965 hernomen. Op grond van dat artikel zijn de strafrechtbanken, onder voorbehoud van samenhang en uithandengeving, bevoegd om kennis te nemen van vorderingen van het openbaar ministerie betreffende een aantal verkeersmisdrijven (eerste

[3] Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie bijvoorbeeld: GwH 11 mei 2017, nr. 55/2017, B.3.3; GwH 25 mei 2016, nr. 73/2016, B.25.2; GwH 29 oktober 2015, nr. 152/2015, B.14.7.

[4] Zie bijvoorbeeld de opheffing van (onderdelen van) artikel 37*quinquies* (artikel 6, 2°, van het voorontwerp), van artikel 45*quater*, § 1, vierde lid (artikel 9 van het voorontwerp) en van artikel 60 (artikel 24 van het voorontwerp) van de wet van 8 april 1965.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

en tweede lid). Tevens wordt erin bepaald dat de wet betreffende de voorlopige hechtenis niet van toepassing is op de personen die onder het artikel vallen, tenzij bij vluchtmisdrijf (derde lid).

De vraag rijst of de gemeenschappen kunnen worden geacht bevoegd te zijn om te bepalen dat een categorie minderjarigen, zoals in dit geval minderjarigen die bepaalde verkeersmisdrijven hebben gepleegd of daarvan beticht worden, (in principe) aan het toepassingsgebied van het jeugdsanctie- of jeugdbeschermingsrecht worden onttrokken. Aangezien de gemeenschappen bevoegd zijn om de uithandengeving te regelen, zou kunnen worden aangevoerd dat zij eveneens bevoegd moeten worden geacht om andere uitzonderingen in te stellen op de algemene leeftijdsgrens van achttien jaar op het ogenblik van de feiten, die in beginsel het toepassingsgebied van het jeugddelinquentierechtrecht bepaalt.[5] Een dergelijke regeling betreffende het toepassingsgebied van het jeugddelinquentierecht bepaalt echter ook indirect het toepassingsgebied van het strafrecht, zodat het gaat om een gedeelde bevoegdheid. In dit geval gaat het slechts om een loutere overname van de bestaande regeling, zodat artikel 5 van het voorontwerp aanvaardbaar zou kunnen worden geacht.[6] Een regeling waarbij de bestaande bevoegdheidsafbakening inzake verkeersmisdrijven zou worden gewijzigd, zou evenwel slechts bij een samenwerkingsakkoord tot stand kunnen komen.

In elk geval zijn de gemeenschappen niet bevoegd om het toepassingsgebied van de wet op de voorlopige hechtenis te bepalen,[7] zodat het derde lid van artikel 5 van het voorontwerp dient te vervallen."

Bevoegdheidsrechtelijk is derhalve de meest zekere oplossing zich te beperken tot formele aanpassingen van artikel 36*bis* van de wet van 8 april 1965, zoals in het voorliggende voorontwerp gebeurt. In dat geval dient te worden afgezien van artikel 5 van het voorontwerp van decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht'.

7. Luidens artikel 16 van het voorontwerp wordt het eerste lid van artikel 52*bis* van de wet van 8 april 1965 opgeheven. Dat laatste artikel regelt de duur van de voorbereidende rechtspleging voor de jeugdrechtbank en bepaalt de termijn om de zaak ten gronde aanhangig te maken. Het wordt vervangen door een eigen regeling in het voorontwerp van decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' (artikelen 18, § 2, zevende lid, en 19).

Dienaangaande kan worden verwezen naar advies 62.779/3, waarin het volgende wordt opgemerkt:

"15. Luidens artikel 18, § 2, zevende lid, van het voorontwerp is de duur van de voorbereidende rechtspleging beperkt tot zes maanden vanaf de vordering van het openbaar ministerie, buiten de gevallen opgesomd in artikel 19, eerste lid,[8] waarin die

[5] *Voetnoot 16 uit het geciteerde advies*: In die zin adv.RvS 60.961/2 van 31 maart 2017, *l.c.*, opmerking bij artikel 56.

[6] *Voetnoot 17 uit het geciteerde advies*:Het is evenwel op bevoegdheidsrechtelijk vlak meer zeker zich te beperken tot formele aanpassingen in artikel 36*bis* van de wet van 8 april 1965, zoals in artikel 5 van het voorontwerp 'houdende diverse wijzigings-, opheffings- en overgangsbepalingen aangaande het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht' gebeurt.

[7] *Voetnoot 18 uit het geciteerde advies*: In die zin ook adv.RvS 60.961/2 van 31 maart 2017, *l.c.*, opmerking bij artikel 56.

[8] *Voetnoot 30 uit het geciteerde advies*: Het gaat om het geval dat het strafrechtelijke onderzoek nog niet is afgerond en om het geval van nader omschreven zware misdrijven.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

duur een jaar bedraagt (artikel 19, tweede lid, van het voorontwerp). Het bepalen van die duur is evenwel een onderdeel van de regeling van de rechtspleging voor de jeugdgerechten. De genoemde bepalingen van het voorontwerp kunnen derhalve slechts worden uitgevaardigd op grond van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Gevraagd uit te leggen hoe aan de toepassingsvoorwaarden van dat laatste artikel is voldaan, verklaarde de gemachtigde wat volgt:

> ‘We richten ons met het jeugddelinquentierecht op minderjarigen, specifiek op minderjarigen die verdacht worden van het plegen van een jeugddelict. Dit maakt dat we ons in een bijzondere context bevinden. Jongeren, minderjarigen beleven ‘tijd’ anders dan volwassen personen en een (voldoende) snelle reactie is noodzakelijk voor hen om de link te leggen – en te blijven zien – tussen wat gebeurd is en waarom hierop gereageerd wordt. Snelheid van reageren werd binnen het maatschappelijk debat in de aanloop naar het voorliggend ontwerp van decreet, naar voren geschoven als één van de componenten waaraan een duidelijke en constructieve reactie op een jeugddelict moet voldoen.
>
> Vandaag de dag is ook voorzien in een beperking van de voorlopige fase – in principe beperkt tot zes maanden. Er worden echter geen gevolgen verbonden aan het overschrijden van deze termijn.
>
> De finaliteit van de voorlopige rechtspleging is ‘onderzoek’. Onderzoek naar de feiten én naar de minderjarige (persoonlijkheid, maturiteit, milieu waarin hij wordt grootgebracht, …) i.f.v. de meest geschikte maatregel.
>
> De maatregelen die kunnen worden opgelegd tijdens deze fase, worden genomen op een ogenblik waarop (nog) niet vaststaat of de minderjarige verdachte wel degelijk het jeugddelict waarvan hij verdacht wordt, gepleegd heeft. Tijdens de voorlopige rechtspleging is de schuld van de minderjarige vermoedelijke delictpleger nog niet bewezen. De voorlopige maatregelen zijn een mogelijkheid die de jeugdrechter in staat stelt om tijdens de rechtspleging – en in afwachting van de beslissing ten gronde – reeds een voorlopige oplossing te treffen t.a.v. de minderjarige. Dergelijke toestand van onzekerheid moet afgebakend worden in de tijd. Aan de afbakening moeten gevolgen worden verbonden waardoor de rechtszekerheid voor de minderjarige wordt vergroot.
>
> Een voldoende snelle reactie, met duidelijkheid omtrent de duur, en een eventueel vervolg, zijn noodzakelijke bouwstenen in de Vlaamse visie omtrent jeugddelinquentie.’

Op zich zou kunnen worden aangenomen dat aldus aangetoond is dat het beperken van de duur van de rechtspleging noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de gemeenschapsbevoegdheid inzake jeugdbescherming, maar er dient te worden vastgesteld dat in het huidige artikel 52*bis* van de wet van 8 april 1965 ook reeds een regeling betreffende de duur van de voorbereidende rechtspleging is opgenomen. Het erin vervatte systeem is evenwel moeilijk transponeerbaar naar het voorontwerp,[9] zodat toch zou kunnen worden staande gehouden dat is voldaan aan het noodzakelijkheidsvereiste.

Er moet echter ook worden aangetoond dat de regeling inzake de duur van de voorbereidende rechtspleging zich leent tot een gedifferentieerde regeling en dat ze slechts een marginale weerslag heeft op de federale bevoegdheid. In het antwoord van de

[9] *Voetnoot 31 uit het geciteerde advies*: Met name doet de verwijzing naar artikel 52*quater*, zevende en achtste lid, van de wet van 8 april 1965 problemen rijzen omdat erin een enigszins ander systeem van duur van voorlopige maatregelen is opgenomen.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

gemachtigde komen die aspecten niet aan bod, terwijl vooral het laatste aspect vragen kan doen rijzen. Zo de stellers van het voorontwerp van oordeel zouden zijn dat ook aan deze toepassingsvoorwaarden van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is voldaan, verdient het aanbeveling om in de memorie van toelichting uiteen te zetten waarom dit naar hun inzicht het geval is.

Zo effectief zou kunnen worden aangetoond dat is voldaan aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en de decreetgever derhalve een regeling van de duur van de voorbereidende rechtspleging zou kunnen uitwerken, rijst de bijkomende vraag of het verenigbaar is met het evenredigheidsbeginsel dat bij elke bevoegdheidsuitoefening in acht dient te worden genomen,[10] dat de jeugdrechter, in tegenstelling met wat thans het geval is,[11] in geen enkel geval, en derhalve ook niet op bijzonder gemotiveerde wijze in het raam van onderzoeken naar zeer zware en complexe misdrijven,[12] waarbij het kan gaan om een veelheid aan feiten en waarbij meerdere (ook meerderjarige) personen kunnen zijn betrokken,[13] de voorbereidende rechtspleging kan verlengen, noch in het raam daarvan de mogelijkheid heeft een maatregel te verlengen.”

8. Artikel 17, 1°, van het voorontwerp strekt tot het opheffen van algemene procedurebepalingen betreffende het hoorrecht, de bijstand van een advocaat en de vermeldingen die een beschikking moet omvatten, die gelden bij het opleggen van voorlopige maatregelen. Door die opheffing zou de decreetgever zich begeven op het bevoegdheidsgebied van de federale wetgever. Omdat het gaat om algemene bepalingen die ook kunnen gelden voor de maatregelen die zijn vervat in het aan te nemen decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’, kan die opheffing bezwaarlijk noodzakelijk worden geacht voor de uitoefening van de gemeenschapsbevoegdheid en is de weerslag op de federale bevoegdheid bovendien niet marginaal. Er dient derhalve te worden afgezien van deze opheffing.

Wel zou de decreetgever, in afwachting van een meer algemene herziening van de procedureregels door de federale wetgever, de referentie en de terminologie opgenomen in artikel 52*ter*, eerste lid, van de wet van 8 april 1965 kunnen aanpassen in het licht van het aan te nemen decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’.

9. Artikel 19, 2°, van het voorontwerp strekt tot de opheffing van artikel 54 van de wet van 8 april 1965, waarin de vertegenwoordiging door een advocaat en de persoonlijke verschijning voor de jeugdrechtbank worden geregeld. Er valt niet in te zien waarom de opheffing van deze procedurebepalingen noodzakelijk zou zijn voor de uitoefening van de bevoegdheid van de decreetgever inzake jeugdbescherming, zodat die bepaling uit het voorontwerp dient te worden weggelaten.[14]

---

[10] *Voetnoot 32 uit het geciteerde advies*:GwH 13 juli 2005, nr. 128/2005; GwH 6 april 2011, nr. 50/2011.

[11] *Voetnoot 33 uit het geciteerde advies*:Zie artikel 52*bis*, eerste lid, en *52quater*, (huidige) vierde lid, van de wet van 8 april 1965.

[12] *Voetnoot 34 uit het geciteerde advies*:Bijvoorbeeld terrorismemisdrijven met internationale vertakkingen.

[13] *Voetnoot 35 uit het geciteerde advies*:Zie daaromtrent het advies van het College van procureurs-generaal, onderdeel 6.2, en het advies van de Hoge Raad voor de Justitie, onderdeel II, 2.2.

[14] De redactie van artikel 19 van het voorontwerp zal ten gevolge van die weglating dienen te worden aangepast.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

10. Artikel 21 van het voorontwerp strekt tot de opheffing van het gehele artikel 57*bis* van de wet van 8 april 1965, waarin de uithandengeving wordt geregeld. Voor zover in dat artikel de inhoudelijke voorwaarden voor uithandengeving worden geregeld, doet dit geen probleem rijzen, en evenmin voor zover het artikel procedureregels bevat die zeer nauw met die inhoudelijke voorwaarden zijn verbonden (de bepalingen betreffende de maatschappelijke en medisch-psychologische onderzoeken waarbij het voorhanden zijn van de grondvoorwaarden voor uithandengeving moet blijken). Artikel 57*bis* van de wet van 8 april 1965 bevat evenwel ook op zichzelf staande procedurebepalingen (paragrafen 3 en 6), alsmede een aantal bepalingen betreffende de gerechtelijke organisatie en de bevoegdheid van de strafrechtbanken (bevoegdheid van een bijzondere kamer binnen de jeugdrechtbank die het gemeen strafrecht en de gemeenrechtelijke strafprocedure toepast, alsmede van het bijzonder samengestelde hof van assisen (paragraaf 1 *partim*).[15] Die aangelegenheden behoren tot de federale bevoegdheid,[16] terwijl kan worden betwijfeld dat aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is voldaan. De opheffing van artikel 57*bis* van de wet van 8 april 1965 dient derhalve te worden ingeperkt.

11. Artikel 24 van het voorontwerp strekt tot de opheffing van artikel 60 van de wet van 8 april 1965, waarin de herziening van de door de jeugdrechtbank opgelegde maatregelen wordt geregeld. Aangezien de herziening moet worden beschouwd als betrekking hebbend op de inhoudelijke aspecten van de maatregelen of de sancties die de jeugdrechtbank kan opleggen, is het de overheid die bevoegd is om die maatregelen of sancties te omschrijven, die ook kan voorzien in een mogelijkheid tot herziening.

In zoverre artikel 60 van de wet van 8 april 1965 mede van toepassing is op de maatregelen van toezicht op gezinsbijslagen en andere sociale uitkeringen (artikel 29 van die wet) en van de ontzetting van het ouderlijk gezag (artikelen 32 tot 35 van die wet), die tot de federale bevoegdheid zijn blijven behoren, is de decreetgever derhalve niet bevoegd om dat artikel op te heffen.

12. Artikel 26 van het voorontwerp strekt tot de vervanging van het woord "maatregel" in artikel 62*bis* van de wet van 8 april 1965 door de woorden "maatregel en sanctie". Luidens de huidige tekst van dat laatste artikel wordt een uitgifte van de beslissing van de jeugdrechtbank gericht aan de administratieve overheid wanneer deze, en niet het openbaar ministerie, belast wordt met de uitvoering van een maatregel (lees: de beslissing waarbij die maatregel wordt opgelegd). Aangezien in geen enkele decretale bepaling van de Vlaamse Gemeenschap wordt afgeweken van de algemene regel dat het openbaar ministerie is belast met de uitvoering van beslissingen van de jeugdrechtbank of de jeugdrechter,[17] is deze

[15] Die aangelegenheid wordt overigens ook deels geregeld in het Gerechtelijk Wetboek (artikelen 76, § 3, 101, § 1, derde lid, en 119, tweede lid – in die twee laatste bepalingen dienen de verwijzingen naar de wet van 8 april 1965 te worden aangepast).

[16] Zie wat betreft de genoemde bepalingen van gerechtelijke organisatie de memorie van toelichting bij het voorstel van wet dat heeft geleid tot de bijzondere wet van 6 januari 2014 'met betrekking tot de Zesde Staatshervorming', *Parl. St.* Senaat, 2012-13, nr. 5-2232/5, 56.

[17] Artikel 62*bis* van de wet van 8 april 1965 *juncto* artikel 197 van het Wetboek van Strafvordering.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

procedurebepaling in ieder geval doelloos wat betreft de Vlaamse Gemeenschap.[18] Het is daarom niet noodzakelijk voor de uitoefening van de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap om artikel 62*bis* van de wet van 8 april 1965 aan te passen gelet op de nieuwe terminologie die wordt gehanteerd in het aan te nemen decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht'. Artikel 26 van het voorontwerp dient dan ook te vervallen.

13. Artikel 29, 1°, van het voorontwerp strekt tot de opheffing van artikel 63*quater* van de wet van 8 april 1965. In zoverre in dat laatste artikel wordt verwezen naar vorderingen inzake maatregelen die tot de federale bevoegdheid zijn blijven behoren (ontzetting van het ouderlijk gezag en toezicht op de gezinsbijslagen of andere sociale uitkeringen), is dit artikel 29, 1°, aangetast door bevoegdheidsoverschrijding. De draagwijdte ervan dient derhalve te worden ingeperkt.

14. Luidens het ontworpen artikel 78/7 van het decreet van 12 juli 2013 'betreffende de integrale jeugdhulp' (artikel 85 van het voorontwerp) mogen, buiten de gevallen waarin een medische tegenaanwijzing bestaat, aan geplaatste minderjarigen preventieve vaccinaties en inentingen worden toegediend. Met betrekking tot dit artikel kan worden verwezen naar arrest nr. 40/91 van het Grondwettelijk Hof,[19] waarin over een gelijkaardige bepaling het volgende wordt geoordeeld:

> "De bestreden bepaling machtigt de Executieve in algemene bewoordingen tot het vaststellen van regels betreffende het toedienen van preventieve vaccinaties en inentingen aan geplaatste minderjarigen.
>
> Die bepaling houdt een regeling in op het vlak van de preventieve gezondheidszorg.
>
> Luidens artikel 5, § 1, I, 2°, regelen de Gemeenschappen onder meer 'de activiteiten en diensten op het vlak van de preventieve gezondheidszorg, met uitzondering van de nationale maatregelen inzake profylaxies', dit is de wettelijk verplichte inentingen (Parl. St., Senaat, 1979-1980, nr. 434-2, p. 125).
>
> Het Hof merkt op dat naast de wettelijk verplichte inentingen er tal van facultatieve inentingen of vaccinaties zijn in het kader van de preventieve jeugdgezondheidszorg, die op vrij algemene wijze aan jonge kinderen worden toegediend, en waarvan sommige moeten worden herhaald volgens bepaalde inentingsschema's.
>
> Uit de voorbereiding van het bestreden artikel 31*ter* van het decreet van 27 juni 1985 blijkt dat de decreetgever met die bepaling een tweevoudig doel nastreeft:
>
> a) het voortzetten van normale 28 inentingsschema's, zoals dat bij het medisch schooltoezicht gebeurt, mogelijk maken;
>
> b) de inrichtingen de mogelijkheid te bieden om te reageren op bepaalde probleemsituaties en lokale epidemieën (Vlaamse Raad, 1988-1989, nr. 241-1, p. 47).
>
> Wanneer de Gemeenschappen bevoegd zijn om een regeling vast te stellen inzake het toedienen van bepaalde preventieve inentingen en vaccinaties aan geplaatste

[18] Bovendien heeft artikel 62*bis* van de wet van 8 april 1965 slechts betrekking op maatregelen die worden genomen ten aanzien van minderjarigen in verontrustende situaties, zodat daar de vermelding van een "maatregel" in ieder geval niet dient te worden uitgebreid tot de sanctie.

[19] GwH 19 december 1991, nr. 40/91, 7.B.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

minderjarigen, dan vermogen zij evenwel niet afbreuk te doen aan de door artikel 5, § 1, I, [tweede lid,] 2°, van de bijzondere wet aan de nationale wetgever voorbehouden bevoegdheid op het vlak van de verplichte inentingen. De door het nieuwe artikel 31*ter* van het decreet van 27 juni 1985 aan de Executieve toegekende algemene machtiging mag dan ook niet zó worden begrepen dat ze de Executieve zou toelaten die bevoegdheid te schenden, door bijvoorbeeld op enigerlei wijze de toediening van die verplichte inentingen in het gedrang te brengen.

Aldus geïnterpreteerd is het nieuwe artikel 31*ter* van het decreet van 27 juni 1985 niet aangetast door bevoegdheidsoverschrijding."

Het ontworpen artikel 78/7 van het decreet van 12 juli 2013 dient bijgevolg zo te worden geïnterpreteerd dat het geen afbreuk doet aan de door de federale overheid verplicht gestelde inentingen.

15. Het ontworpen hoofdstuk 4/1 van het nog aan te nemen decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht', dat in het daartoe strekkende voorontwerp dient te worden opgenomen (zie opmerking 20), strekt tot de invoering van een aantal regels betreffende de verwerking van persoonsgegevens in verband met opdrachten die in dat decreet worden omschreven. Het houdt aldus een beperking in van het recht op eerbiediging van het privéleven dat wordt gewaarborgd bij artikel 22 van de Grondwet. Dat artikel luidt:

"Ieder heeft recht op eerbiediging van zijn privé-leven en zijn gezinsleven, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden door de wet bepaald.

De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen de bescherming van dat recht."

In advies 61.267/AV[20] werd betreffende de bevoegdheidsverdeling die uit dit grondwetsartikel voortvloeit, onder meer het volgende opgemerkt:

"4.2. (…)

Artikel 24*quater*, dat artikel 22 geworden is, is in de Grondwet ingevoegd in 1994, nadat de gemeenschappen de bevoegdheid was opgedragen om decreten aan te nemen, en de gewesten om 'in artikel 134' van de Grondwet 'bedoelde regels' – zijnde, naargelang van het geval, decreten of ordonnanties – aan te nemen. Hieruit volgt dat de term 'wet' in artikel 22, eerste lid, van de Grondwet, aldus opgevat moet worden dat daarmee de federale wet bedoeld wordt, temeer wanneer men dat eerste lid vergelijkt met het volgende lid waarin er uitdrukkelijk sprake is van '[d]e wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel.'

4.3. Het Grondwettelijk Hof heeft de uitlegging van artikel 22 met betrekking tot de verdeling van de bevoegdheden tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten nader toegelicht.

In zijn arresten nr. 50/2003 en 51/2003 van 30 april 2003, heeft het Hof het volgende geoordeeld:

'Weliswaar vloeit uit artikel 22, eerste lid, van de Grondwet voort dat enkel de federale wetgever kan bepalen in welke gevallen en onder welke voorwaarden

[20] Adv.RvS 61.267/AV van 27 juni 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 3 december 2017 'tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit', *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 2648/1.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

het recht op de eerbiediging van het privé-leven en het gezinsleven kan worden beperkt, maar die bevoegdheid kan redelijkerwijze slechts betrekking hebben op de algemene beperkingen van dit recht, die van toepassing zijn op welke aangelegenheid ook.

Daarover anders oordelen zou betekenen dat bepaalde bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten zouden worden uitgehold. De omstandigheid dat een inmenging in het privé-leven en het gezinsleven het gevolg is van de regeling van een welbepaalde aan de decreetgever toegewezen aangelegenheid doet geen afbreuk aan diens bevoegdheid. (…)'

In het verlengde van die rechtspraak heeft het Grondwettelijk Hof het volgende geoordeeld:

'(…) De bekendmaking van persoonsgegevens op een dergelijke algemene wijze houdt een inmenging in van het recht op eerbiediging van het privé-leven zoals gewaarborgd bij artikel 22 van de Grondwet en bij de voormelde verdragsbepalingen.

Opdat een dergelijke inmenging toelaatbaar is, is vereist dat ze noodzakelijk is om een bepaald wettig doel te bereiken, hetgeen onder meer inhoudt dat een redelijk verband van evenredigheid moet bestaan tussen de gevolgen van de maatregel voor de betrokken persoon en de belangen van de gemeenschap.

(…) Bovendien dient de decreetgever rekening te houden met artikel 22, eerste lid, van de Grondwet, volgens hetwelk enkel de federale wetgever kan bepalen in welke gevallen en onder welke voorwaarden het recht op eerbiediging van het privé-leven en het gezinsleven kan worden beperkt.

Weliswaar doet de omstandigheid dat een inmenging in het privé-leven het gevolg is van de regeling van een welbepaalde aan de decreetgever toegewezen aangelegenheid geen afbreuk aan diens bevoegdheid, maar de decreetgever is gehouden door de algemene federale regelgeving die als minimumregeling geldt in welke aangelegenheid ook. In zoverre de bestreden bepaling de publicatie beoogt van persoonsgegevens, impliceert dit dat de decreetgever gehouden is door de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens. (…)'

4.4. Los van de kwesties van de bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus, oordeelt de afdeling Wetgeving van de Raad van State in het algemeen dat de wet van 8 december 1992 beschouwd moet worden als de basiswetgeving inzake de bescherming van natuurlijke personen ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, en dat de specifieke regelingen ter zake in dat kader moeten passen.

(…)

Toegepast op de samenhang van de regeling voor de verwerking van persoonsgegevens door een deelstaat met de federale wetgeving, die uitgaat van de wet van 8 december 1992, zijn die overwegingen als volgt door de afdeling Wetgeving van de Raad van State getransponeerd, bijvoorbeeld in advies 45.850/3, op 10 februari 2009 gegeven over een ontwerp dat ontstaan heeft gegeven aan het besluit van het Verenigd

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 23 april 2009 ‘betreffende de profylaxe tegen overdraagbare ziekten[21]’:

> ‘5. De artikelen 4 en 5 van het ontwerp, die de verwerking van persoonsgegevens betreffen, houden een beperking in van het recht op eerbiediging van het privéleven, dat onder meer is gewaarborgd bij artikel 22 van de Grondwet, artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (…) en artikel 17 van het Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten (…). Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof over dit artikel blijkt dat de federale wetgever bevoegd is voor de algemene regels inzake de beperking van het recht op eerbiediging van het privéleven en dat de gemeenschappen en de gewesten (*in casu* de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie die zijn bevoegdheden uitoefent bij wege van ordonnanties), in een aangelegenheid die tot hun bevoegdheid behoort, het recht op eerbiediging van het privéleven nader kunnen regelen, rekening houdend met de door de federale wetgever vastgestelde regels.
>
> Dat betekent te dezen dat de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie op grond van haar materiële bevoegdheid inzake het gezondheidsbeleid bevoegd is om bijzondere bepalingen met betrekking tot de in het ontwerp bedoelde persoonsgegevens aan te nemen, maar dat zij daarbij gebonden is door de algemene bepalingen van de wet van 8 december 1992. De bepalingen van die wet zijn overigens rechtstreeks van toepassing op de in het ontwerp geregelde verwerking van persoonsgegevens, wat niet belet dat de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie ze zou kunnen vervangen door concreter geformuleerde regels of door strengere regels (…)’.”

Uit wat voorafgaat vloeit voort dat de gemeenschappen en de gewesten niet vermogen de algemene regels die de federale wetgever, al dan niet ter uitvoering of ter omzetting van Europese regelgeving, heeft uitgevaardigd, in het raam van de regeling van de verwerking van persoonsgegevens door diensten of voorzieningen die opdrachten opnemen in het raam van het jeugddelinquentierecht te hernemen of te bevestigen, en nog minder om die regels te wijzigen of ervan af te wijken. Wel kunnen ze voor die diensten of voorzieningen specifieke regels uitvaardigen, waarbij evenwel geen afbreuk mag worden gedaan aan de op de betrokken aangelegenheid van toepassing zijnde algemene regels.

Thans wordt federale regelgeving voorbereid ter uitvoering van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’ (hierna AVG) en, onder meer, ter omzetting van richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad’ (hierna:

[21] *Voetnoot 18 van het geciteerde advies*: GwH 20 oktober 2004, nr. 162/2004, B.5.1. en B.5.2; 19 januari 2005, nr. 16/2005, B.5.1. en B.5.2. In dezelfde zin GwH 14 februari 2008, nr. 15/2008, B.21.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

richtlijn strafgegevens).[22] Aangezien deze regelgeving nog niet tot stand is gekomen, kan nog geen sluitend oordeel worden gevormd omtrent de conformiteit van een aantal bepalingen uit het voorstel met de algemene federale regeling, en bijgevolg met de zo-even geschetste bevoegdheidsverdeling, noch overigens met het Europese Unierecht. De indieners van het voorstel zullen dienen na te gaan of de ontworpen bepalingen kunnen worden ingepast in de aan te nemen federale regels. Te dien einde kan worden aangeraden om het voorliggende voorontwerp slechts doorgang te laten vinden nadat deze federale regels tot stand zijn gekomen.

16. Luidens het ontworpen artikel 39/1, § 3, eerste lid, van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' (artikel 87 van het voorontwerp) worden het eHealth-platform en de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid aangewezen als dienstenintegrator. Daarbij wordt toepassing gemaakt van artikel 3, § 2, van het decreet van 13 juli 2012 'houdende de oprichting en organisatie van een Vlaamse dienstenintegrator', waarbij de mogelijkheid wordt opengelaten dat een beroep wordt gedaan op een andere dienstenintegrator dan de Vlaamse dienstenintegrator.

Gelet op het beginsel van de wederzijdse autonomie van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten kan de Vlaamse Gemeenschap evenwel niet op een eenzijdige wijze opdrachten toekennen aan instellingen die afhangen van de federale overheid. De stellers van het voorontwerp dienen zich ervan te vergewissen of in de federale regelgeving een grondslag kan worden gevonden voor het belasten van de in het eerste lid van die bepaling vermelde instellingen met de taak van dienstenintegrator.

VORMVEREISTEN

17. Luidens artikel 4, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012 'houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid' wordt bij elk ontwerp van decreet dat wordt ingediend bij het Vlaams Parlement, een kind- en jongereneffectrapport, afgekort JoKER, gevoegd, als de voorgenomen beslissing het belang van personen jonger dan vijfentwintig jaar rechtstreeks raakt.

Luidens artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 'tot instelling van een kind- en jongere-effectrapport' kan een voorontwerp van decreet waarvoor de verplichting geldt, bedoeld in artikel 4 van het decreet van 20 januari 2012, door de Vlaamse Regering enkel worden goedgekeurd als het vergezeld is van een kind- en jongereneffectrapport dat is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet. De minister, bevoegd voor de coördinatie van de rechten van het kind, verstrekt daartoe een methodiek en ziet toe op de naleving van de kind- en jongereneffectrapportageverplichting. Wanneer een reguleringsimpactanalyse wordt gemaakt, wordt het kind- en jongereneffectrapport geïntegreerd in deze reguleringsimpactanalyse.

Uit de aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, bezorgde stukken, blijkt niet dat een kind- en jongereneffectenrapport werd opgemaakt. Nochtans bevat het voorontwerp

[22] Het voorontwerp van wet 'betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens', waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, op 19 april 2018 advies 63.192/2 heeft uitgebracht.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

onmiskenbaar bepalingen die het belang van jongeren onder de leeftijd van vijfentwintig jaar rechtstreeks raken, zodat alsnog aan het genoemde vormvereiste zal dienen te worden voldaan.

18. Krachtens artikel 4, § 2, 1°, van het decreet van 7 december 2007 ‘houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid en van een Adviescommissie voor Voorzieningen van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en (Kandidaat-)pleegzorgers’ dienen alle voorontwerpen van decreet waaraan de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring heeft gehecht en die betrekking hebben op het beleidsdomein over de aangelegenheden bedoeld in artikel 5, § 1, I tot IV, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, om advies aan de Strategische Adviesraad voor het Vlaams Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid[23] te worden voorgelegd. Ook aan dit vormvereiste dient nog te worden voldaan.

19. Aanpassingen aan het voorontwerp die uit het voldoen aan de vermelde, nog te vervullen vormvereisten zouden voortvloeien, dienen nog om advies aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, te worden voorgelegd.

ALGEMENE OPMERKINGEN

20. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet hangt voor een groot deel samen met het voorontwerp van decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’, waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, op 18 april 2018 advies 62.779/3 heeft uitgebracht. Omwille van de transparantie verdient het aanbeveling dat laatste voorontwerp en de artikelen van het voorliggende voorontwerp die daarvan een onmiddellijk gevolg zijn, samen op te nemen in één enkel voorontwerp. Op zijn minst dient het voorontwerp van decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’ te worden aangevuld met het ontworpen hoofdstuk 4/1 ervan,[24] dat is opgenomen in de artikelen 87 tot 89 van het voorliggende voorontwerp. Zo toch zou worden vastgehouden aan de thans bestaande voorontwerpen, spreekt het voor zich dat ze gezamenlijk in het Vlaams Parlement dienen te worden ingediend en behandeld en dat hun inwerkingtreding op elkaar moet worden afgestemd.

21. Zoals *sub* 3 is opgemerkt, is het aanvaardbaar dat de gemeenschappen in afwachting van een globale herziening van de federale procedurebepalingen daarin formele actualisaties aanbrengen die voortvloeien uit de uitoefening van hun eigen bevoegdheden. Dat kan ook gebeuren, zoals de gemachtigde beaamde, met de verwijzingen in de artikelen 45, 46 en 55 van de wet van 8 april 1965.

Dat neemt niet weg dat het omwille van de rechtszekerheid toch ten zeerste aanbeveling verdient om in overleg te treden met de federale overheid, de andere gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie teneinde de federale

[23] Die zal worden omgevormd tot de ‘Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin’ van zodra het ontwerp van decreet ‘tot oprichting van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin’ (*Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1582/1) zal zijn aangenomen en in werking zal zijn getreden.

[24] Dat dan te vernummeren valt tot hoofdstuk 5. Ook de artikelnummering dient te worden aangepast.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

overheid toe te laten duidelijke en eenvormige procedureregels uit te vaardigen,[25] die optimaal aansluiten op de regelgeving van de gemeenschappen.[26] Zo mogelijk dient te worden gestreefd naar een gelijktijdige inwerkingtreding van de nieuwe gemeenschapsregelgeving en de geactualiseerde federale bepalingen inzake rechtspleging.[27]

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Opschrift

22. Het opschrift van het voorontwerp laat uitschijnen dat het enkel betrekking heeft op aanpassingen die een gevolg zijn van het nog aan te nemen decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht'. Het voorontwerp bevat evenwel een aantal andere bepalingen die geen uitstaans hebben met dat laatste decreet. Dat zou tot uiting dienen te komen in het opschrift van het voorontwerp.

Toe te voegen hoofdstuk 1

23. Aan het voorontwerp dient met toepassing van artikel 19, § 1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 een hoofdstuk te worden toegevoegd (dat hoofdstuk 1 wordt) waarin een artikel (dat artikel 1 wordt) is opgenomen waarin de bevoegdheidsrechtelijke kwalificatie van het aan te nemen decreet wordt aangegeven ("Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid"). De daarna volgende hoofdstukken en artikelen[28] dienen als gevolg daarvan te worden vernummerd.

Hoofdstuk 1 (lees: 2). - Wijzigingen van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade

Algemene opmerking

24. In de artikelen 5, 1°, 7, 1° en 2°, 10, 11, 1° en 2°, 12, 13, 2° en 3°, 17, 2°, 18, 2°, 20, 22, 1°, 23, 1°, 27, 2°, en 28, 3°, van het voorontwerp zijn de verwijzingen naar het aan te

[25] Zo dienen bijvoorbeeld de artikelen 62*bis* en 62*quater* van de wet van 8 april 1965 te worden herwerkt gelet op de gewijzigde bevoegdheidsverdeling.

[26] Zie ook de toelichting bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de bijzondere wet van 6 januari 2014 'met betrekking tot de Zesde Staatshervorming', *l.c.*, 59; verslag Moureaux – Claes, *l.c.*, 25, alsook adv.RvS 19.038/8 van 24 april 1989 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 28 maart 1990 'tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand', *Parl.St.* Vl.Parl. 1988-89, nr. 241/1, (41) 42-43.

[27] Een dergelijke werkwijze zou de actualisering door de decreetgever overbodig maken.

[28] In het vervolg van dit advies wordt evenwel uitgegaan van de bestaande artikelnummering.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

nemen decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’ systematisch verkeerd.[29] Dit dient te worden rechtgezet.

Artikel 6

25. De gemachtigde is het ermee eens dat ook artikel 42 van de wet van 8 april 1965 dient te worden opgeheven. Artikel 6 van het voorontwerp zal met het oog hierop moeten worden aangevuld.

Tevens dienen ook de artikelen 39 en 41 van de wet van 8 april 1965, die zonder voorwerp zijn, maar formeel nog bestaan,[30] (volledig) te worden opgeheven.

Artikel 7

26. In artikel 43, eerste lid, van de wet van 8 april 1965 dient, zoals de gemachtigde beaamde, ook te worden verwezen naar het decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’. Artikel 7 van het voorontwerp dient daartoe te worden aangepast.

27. De verwijzing in artikel 43, tweede lid, van de wet van 8 april 1965 naar de “maatregel bedoeld in artikel 37” (artikel 7, 2°, van het voorontwerp) dient enkel te worden vervangen door een verwijzing naar “de sanctie bedoeld in artikel 29 (niet: 28), § 2, eerste lid, van het voormelde decreet van ...”. Het gaat immers louter om een verwijzing naar een reactie ten gronde.

Artikel 8

28. In het te wijzigen artikel 44, § 5, van de wet van 8 april 1965 dient allicht ook te worden verwezen naar de maatregelen in de zin van het decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’. Artikel 8, 2°, van het voorontwerp dient dan in die zin te worden aangepast.

Artikel 16

29. In de hypothese dat de gemeenschappen bevoegd zouden zijn om de duur van de voorbereidende rechtspleging te regelen (zie hierover opmerking 7), dient ook het tweede lid van artikel *52bis* van de wet van 8 april 1965, dat doelloos wordt ten gevolge van de opheffing van het eerste lid van dat artikel, te worden opgeheven, en dient een gelijkaardige bepaling te worden opgenomen in het decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’.

[29] Wellicht wordt nog naar een ouder voorontwerp verwezen.

[30] Zij het door te bepalen dat ze niet van toepassing zijn op personen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

Artikel 22

30. De verwijzingen in artikel 58, eerste lid, van de wet van 8 april 1965 dienen op een meer uitgebreide wijze te worden aangepast dan thans het geval is. De gemachtigde verklaarde dat artikel 22, 1°, van het voorontwerp gelet hierop zal worden herbekeken.

Artikel 25

31. In het eerste lid en het derde lid van artikel 61 van de wet van 8 april 1965 dient de verwijzing naar artikel 36, 4°, van de wet van 8 april 1965 te worden vervangen door een verwijzing naar artikel 14 van het decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’. Artikel 25 van het voorontwerp dient daartoe te worden aangevuld.

32. Ook in het vierde lid van artikel 61 van de wet van 8 april 1965 komen de woorden ‘als misdrijf omschreven feit’ voor, zodat ze ook daar dienen te worden vervangen door het woord “jeugddelict”.

Artikel 27

33. In artikel 27, 2°, van het voorontwerp dient ook de verwijzing naar artikel 39 van de wet van 8 april 1965 te worden geschrapt, wat als gevolg heeft dat artikel 27, 3°, van het voorontwerp dient te vervallen.

Hoofdstuk 2 (lees:3) – Wijzigingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp

Artikel 30

34. In de inleidende zin van artikel 30 van het voorontwerp dient te worden geschreven “van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp” in plaats van “van hetzelfde decreet”.

35. Artikel 30, 1°, van het voorontwerp strekt ertoe het decreet van 7 mei 2004 van toepassing te verklaren op de contacten met de sociale dienst voor gerechtelijke jeugdbescherming.

De vraag rijst vooreerst welke de verhouding is van deze bepaling tot het ontworpen artikel 3, § 1/1, van het decreet van 7 mei 2004, naar luid waarvan dit decreet van toepassing is op de minderjarigen die onder het toepassingsgebied van het decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’ vallen.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

Daarenboven dienen de stellers van het voorontwerp na te gaan in welke mate deze toepasselijkheidsverklaring zinvol is voor alle waarborgen die zijn opgenomen in het decreet van 7 mei 2004, dat specifiek is toegeschreven op de context van jeugdhulpverlening, en of de toepassing van sommige van die regels wel verenigbaar is met de federaal bepaalde rechtsplegingsregels die van toepassing zijn op minderjarige verdachten of delictplegers[31] of met de beslissingsbevoegdheid van de jeugdmagistraten. Tevens dient te worden nagegaan of deze verruiming van het toepassingsgebied van het decreet van 7 mei 2004 niet noodzaakt tot nog verdere aanpassingen van dit decreet.

36. De gemachtigde bevestigde dat het decreet van 7 mei 2004 niet van toepassing zal zijn op minderjarigen ten aanzien waarvan een beslissing tot uithandengeving is genomen. De betrokkene valt immers niet meer onder het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht', terwijl de gemeenschappen enkel bevoegd zijn voor het beheer van de centra die bestemd zijn voor de opvang van uit handen gegeven minderjarigen (artikel 5, § 1, II, 6°, d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980), maar niet voor de rechtspositie van die personen tijdens de strafuitvoering. Het verdient aanbeveling dit in de memorie van toelichting te verduidelijken.

37. Onverminderd opmerking 34 moet erop worden gewezen dat door de toevoeging van paragraaf 1/1 bij een letterlijke lezing twijfel zou kunnen ontstaan omtrent het juiste toepassingsgebied van het decreet van 7 mei 2004. Het zou te verkiezen zijn ook uitdrukkelijk te bepalen dat dit decreet van toepassing is op de integrale jeugdhulpverlening.

38. Luidens het ontworpen artikel 3, § 1/1, van het decreet van 7 mei 2014 is dat decreet van toepassing op "minderjarigen" die onder het toepassingsgebied van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' vallen. Gelet op de definitie van "minderjarige" in artikel 2, § 1, 8°, van het decreet van 7 mei 2014 zou het gaan om personen jonger dan achttien jaar, terwijl in tal van gevallen reacties die worden opgelegd op grond van het aan te nemen decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht'[32] zullen doorlopen of nog kunnen worden opgelegd na die leeftijd.[33] De vraag is of het wel de bedoeling is om personen van achttien jaar of ouder die onder het toepassingsgebied van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' vallen, uit te sluiten. Hierover ondervraagd, antwoordde de gemachtigde wat volgt:

> "Momenteel vinden er vergaderingen plaats in de schoot van een expertenpanel. Zij buigen zich o.m. over deze vraag: toepassingsgebied decreet rechtspositie voor 18+ (zowel wat betreft IJH, als jeugddelinquentierecht). Indien nodig zullen hiervoor de vereiste regelgevende aanpassingen worden doorgevoerd."

In ieder geval zal bij het nemen van opties ter zake rekening dienen te worden gehouden met het grondwettelijke beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. Mocht het voorontwerp op dit vlak nog worden aangevuld, dienen de toegevoegde bepalingen nog om advies te worden voorgelegd aan de Raad van State, afdeling Wetgeving.

[31] In ieder geval dient de bepaling bevoegdheidsconform te worden geïnterpreteerd.

[32] Waar een andere definitie van "minderjarige" wordt gehanteerd (zie artikel 2, 9°).

[33] Een gelijkaardig probleem rijst overigens wat betreft jongeren die voortgezette hulpverlening na achttien jaar genieten met toepassing van het decreet van 12 juli 2013 'betreffende de integrale jeugdhulp'.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

Artikel 31

39. Luidens de tweede zin van het ontworpen artikel 22, § 2, vijfde lid, van het decreet van 7 mei 2004 (artikel 31, 2°, van het voorontwerp) wordt het recht op toegang tot de gegevens die de minderjarige betreffen en bij de sociale dienst voor gerechtelijke jeugdhulpverlening worden bewaard, uiterlijk verleend op het ogenblik van "het eerste vonnis van de jeugdrechter". Daargelaten de vraag in welke verhouding deze bepaling staat tot artikel 22, § 2, tweede lid, 2°, van het genoemde decreet,[34] met name wat betreft de opdrachten tot sociaal onderzoek, moet worden opgemerkt dat, zo het de bedoeling zou zijn enkel rekening te houden met vonnissen, het woord "jeugdrechter" dient te worden vervangen door het woord "jeugdrechtbank". Allicht is dat niet de bedoeling, en wordt ook gerefereerd aan beschikkingen van de jeugdrechter. Men schrijve dan "de eerste beschikking van de jeugdrechter of het eerste vonnis van de jeugdrechtbank".

Hoofdstuk 3 (lees: 4) – Wijzigingen van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

Artikel 33

40. Gelet op opmerking 56 dient artikel 33, 1°, van het voorontwerp eventueel te worden aangepast.

41. In artikel 33, 4°, van het voorontwerp dient de verwijzing naar artikel 37 van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' te worden vervangen door een verwijzing naar artikel 41 van dit decreet.

42. In het ontworpen artikel 2, § 1, 25°/1, van het decreet van 12 juli 2013 'betreffende de integrale jeugdhulp' (artikel 33, 5°, van het voorontwerp) wordt het begrip "jeugdbijstandsregeling" gedefinieerd als "het decreet van XXX betreffende het jeugddelinquentierecht en het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp". Gelet op de nieuwe oriëntatie van het jeugddelinquentierecht, waar verantwoordelijkheid en herstel een prominente plaats innemen, is het misleidend om in de definitie van "jeugdbijstandsregeling" een referentie naar het jeugddelinquentierecht op te nemen. Hierop gewezen, verklaarde de gemachtigde wat volgt:

> "Deze definitie werd overgenomen uit het decreet bijzondere jeugdbijstand waar het als volgt werd geformuleerd – jeugdbijstandsregeling : het geheel van de wetten betreffende de opgave van maatregelen voor minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp – en werd aangepast aan de nieuwe realiteit. Aangezien er nu met het decreet jeugddelinquentierecht afgestapt wordt van de beschermingsgedachte, kan het begrip bijstand inderdaad voor verwarring zorgen.

[34] Naar luid waarvan het toegangsrecht niet geldt voor de stukken die werden opgesteld ten behoeve van de gerechtelijke overheden.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

Voorstel voor wijziging is in plaats van het definiëren van jeugdbijstandsregeling, deze definitie te schrappen en in plaats van jeugdbijstandsregeling te gebruiken, te verwijzen naar het decreet integrale jeugdhulp en het decreet jeugddelinquentierecht.”

Met dit voorstel kan worden ingestemd. De stellers van het voorontwerp dienen er dan wel op toe te zien dat de term “jeugdbijstandsregeling” overal consequent wordt vervangen door de nieuwe terminologie.

43. Er dient te worden verduidelijkt wat in het ontworpen artikel 2, § 1, 46°/1, van het decreet van 12 juli 2013 (artikel 33, 9°, van het voorontwerp) wordt bedoeld met *bijzondere* initiatieven die hulp- en dienstverlening aan minderjarigen en gezinnen aanbieden.

Artikel 34

44. In het ontworpen artikel 2/1 van het decreet van 12 juli 2013 kan in de inleidende zin “voor gerechtelijke jeugdhulpverlening” wegvallen, gelet op de definitie van “sociale dienst” in artikel 2, § 1, 51°, van dat decreet.

Artikel 37

45. Artikel 37 van het voorontwerp strekt tot het opheffen van het tweede lid van artikel 7 van het decreet van 12 juli 2013, naar luid waarvan de miskenning van de geheimhoudingsplicht bedoeld in het eerste lid van dat artikel wordt bestraft met de erin vermelde straffen. De strafbaarstelling van de geheimhoudingsplicht is opgenomen ten gevolge van advies 52.548/3 van de Raad van State, afdeling Wetgeving,[35] waarin het volgende is opgemerkt:

> “Volgens de memorie van toelichting wordt met artikel 7 van het ontwerp beoogd de toepassing van artikel 458 van het Strafwetboek uit te breiden tot alle in het ontworpen artikel vermelde personen, derhalve ook tot de personen die hun medewerking verlenen aan het aan te nemen decreet die thans niet onder de toepassing van artikel 458 van het Strafwetboek vallen.
>
> Al zou artikel 7 van het ontwerp wel dienstig kunnen zijn bij de interpretatie van artikel 458 van het Strafwetboek (dat bij gebreke van een specifieke bepaling in de decretale regeling een algemene gelding heeft), lijkt die doelstelling evenwel beter te kunnen worden bereikt door het invoeren van een eigen, autonome strafbepaling,[36] nu het niet zeker is of alle beoogde personen wel onder het personele toepassingsgebied van artikel 458 van het Strafwetboek kunnen vallen.[37] Daarbij moet wel worden nagegaan of het mogelijk is alle personen die hun medewerking verlenen aan de toepassing van het decreet, onder één en dezelfde strafbepaling te laten vallen. Met name zal met betrekking

[35] Adv.Rvs 52.548/3 van 24 januari 2013 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 12 juli 2013, *Parl. St.* Vl. Parl. 2012-13, nr. 1952/1, 286.

[36] *Voetnoot 8 uit het geciteerde advies*: Naar analogie van artikel 7 van het decreet van 7 maart 2008 ‘inzake bijzondere jeugdbijstand’.

[37] *Voetnoot 9 uit het geciteerde advies*: Met name is het niet zo evident dat alle beoogde personen wel wegens “hun staat of beroep” kennis dragen van de erin bedoelde geheime gegevens.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

> tot pleegouders rekening dienen te worden gehouden met de rechten die in hun hoofde voortvloeien uit, onder meer, de artikelen 8 en 10 van het Europees Verdrag over de rechten van de mens (hierna: EVRM), en die wellicht dienen te leiden tot een iets minder strikte geheimhoudingsplicht. Daarenboven zal moeten worden nagegaan of het niet nodig is een strafuitsluitingsgrond in te voeren die gelijkaardig is aan deze opgenomen in artikel 458bis van het Strafwetboek."

Gelet op de weergegeven opmerking ontgaat het de Raad van State waarom de genoemde bepaling wordt opgeheven. De verwijzing naar de strafbaarstelling in artikel 458 van het Strafwetboek in de memorie van toelichting overtuigt daartoe niet, gelet op de in de weergegeven opmerking in herinnering gebrachte onduidelijkheid betreffende het toepassingsgebied van dat artikel. Bovendien betekent een geheimhoudingsplicht niet noodzakelijk dat de betrokkene ook gebonden is door het beroepsgeheim in strafrechtelijke zin.

Artikel 38

46. Luidens het ontworpen artikel 18, § 3, van het decreet van 12 juli 2013 kan de toegangspoort voor personen tot maximaal vijfentwintig jaar beslissen over jeugdhulpverlening conform de regels die de Vlaamse Regering bepaalt. Letterlijk genomen is op grond van deze bepaling ook voor het eerst na achttien jaar jeugdhulp mogelijk. Uit de memorie van toelichting blijkt evenwel dat voor de toepassing van de bepaling in ieder geval jeugdhulpverlening moet zijn georganiseerd voordat de betrokkene de leeftijd van achttien jaar bereikt, maar dat de vraag om die hulpverlening verder te laten plaatsvinden na achttien jaar ook nog kan worden geformuleerd na het bereiken van die leeftijd en de hulpverlening derhalve niet ononderbroken hoeft te zijn. De gemachtigde bevestigde dat dit de juiste draagwijdte van de genoemde bepaling is, die in het licht hiervan dient te worden geherformuleerd.

Artikel 46

47. Artikel 46 van het voorontwerp strekt tot het invoeren van een derde vorderingsgrond voor de jeugdrechtbank in het decreet van 12 juli 2013, namelijk als er een procedure loopt bij de jeugdrechtbank[38] op grond van artikel 14 (niet: 13) van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' en er voldoende aanwijzingen zijn dat de minderjarige zich in een verontrustende situatie bevindt. Gevraagd naar de verhouding tussen de beide procedures, antwoordde de gemachtigde wat volgt:

> "Beide procedures kunnen parallel verlopen en bij dezelfde rechter. Wanneer praktisch mogelijk en inhoudelijk consequent en logisch, zijn interventies combineerbaar. Het voorbeeld dat u aanhaalt – ambulante hulpverlening en sanctie van plaatsing in een gemeenschapsinstelling – is niet per definitie tegenstrijdig aan elkaar. Dit is afhankelijk van wanneer in het traject van een jongere beide zaken op elkaar aansluiten/samenkomen. Het komt de jeugdrechter toe om te beslissen of, en wanneer, hij welk aanbod wil inzetten."

[38] De gemachtigde verklaarde dat ook gewag zal worden gemaakt van de "jeugdrechter" teneinde er geen twijfel over te laten bestaan dat het ook kan gaan om de voorbereidende rechtspleging.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

Dat antwoord neemt niet weg dat nadere regeling noodzakelijk is. Zo dient de articulatie tussen sancties (uit het decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’) en maatregelen (uit het decreet van 12 juli 2013) nader te worden uitgewerkt en dient een vermenging van de voorbereidende fase van de rechtspleging (op basis van het ene decreet) en de behandeling ten gronde (op basis van het andere decreet) te worden vermeden. Tevens rijst de vraag of de simultane behandeling op basis van twee onderscheiden vorderingsgronden de duidelijkheid en de transparantie van de maatschappelijke reactie op jeugddelinquentie niet dreigt te ondergraven.

48. In tegenstelling tot wat bepaald is in artikel 47, 1°, a), en 2°, c), van het decreet van 12 juli 2013, wordt in het ontworpen 3° van artikel 47 van dat decreet niet als voorwaarde gesteld dat het verlenen van vrijwillige hulpverlening niet of niet meteen mogelijk is, terwijl de primauteit van de vrijwillige hulpverlening toch een van de basisbeginselen van dit decreet is. De vraag is derhalve of ook het genoemde artikel 47, 3°, niet moet worden aangevuld met deze voorwaarde.

49. In het ontworpen 3° van artikel 47 van het decreet van 12 juli 2013 schrijve men, zoals in 1° en 2° van dat artikel, “openbaar ministerie” in plaats van “Openbaar Ministerie”.

Artikel 47

50. Artikel 47 van het voorontwerp strekt ertoe de opsomming in artikel 48 van het decreet van 12 juli 2013 van de maatregelen die de jeugdrechtbank kan opleggen bij een vordering op grond van artikel 47 van datzelfde decreet te vervangen door een zeer algemeen geformuleerde bepaling op grond waarvan de jeugdrechtbank, na een vordering als vermeld in artikel 47, 1° en 3°, van dat decreet, “een combinatie van alle functies die steunen op begeleiding, beveiligend verblijf, dagopvang, diagnostiek , training of verblijf [kan] opleggen”. Daarbij worden delegaties aan de Vlaamse Regering toegekend om de nadere invulling, de duur, de voorwaarden voor de verdere uitwerking en de inhoud van het contextgerichte werken dat met de toepassing van de functies gepaard moet gaan, te bepalen.

50.1. Vooreerst moet worden vastgesteld dat niet is bepaald wat de actiemogelijkheden van de jeugdrechter zijn bij een vordering op grond van artikel 47, 2°, van het decreet van 12 juli 2013. De gemachtigde verwijst hieromtrent naar artikel 53 van dat decreet, maar in het eerste lid van dat artikel, dat niet gewijzigd wordt bij het aan te nemen decreet, wordt nog steeds verwezen naar artikel 48, § 1, eerste lid, 3° tot 13°, dat net wordt vervangen bij artikel 47 van het aan te nemen decreet en niet langer uit verdere onderdelen bestaat. De verwijzing naar “artikel 48, § 1, eerste lid, 3° tot en met 13°” is derhalve zonder voorwerp geworden.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

50.2. Voorts is het volkomen onduidelijk wat de "combinatie van functies"[39] die de jeugdrechtbank of de jeugdrechter kan opleggen, juist inhoudt. Hierover om uitleg gevraagd, verklaarde de gemachtigde wat volgt:

> "[…] We stellen voor om 'functie' te definiëren in het decreet integrale jeugdhulp, zodat duidelijker wordt wat hiermee precies wordt bedoeld. We maken daarvoor gebruik van de definitie die momenteel reeds terug te vinden is in het Besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2005 betreffende de modulering in de integrale jeugdhulp.
>
> De verschillende bestaande functies werden ook reeds vastgelegd in bijlage I bij het Besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2005 betreffende de modulering in de integrale jeugdhulp. Daarnaast voegen we er een lid aan toe om te verduidelijken dat de jeugdrechtbank gebruik kan maken van het gemoduleerd aanbod dat vasthangt aan de opgesomde functies.
>
> We zullen ook per functie vastleggen voor welke maximale termijn deze kan toegepast worden."

De opname van de vage definitie van het begrip "functie" die is opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2005 'betreffende de modulering in de integrale jeugdhulp',[40] volstaat geenszins om de onduidelijkheid van dat begrip weg te nemen en dat zou ook niet het geval zijn met een overname van de andere bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2005, waarin een zeer grote beslissingsbevoegdheid wordt toegekend aan respectievelijk "de ministers", de sectorale administraties of het Managementcomité Integrale Jeugdhulp (dat het Aansturingscomité Jeugdhulp wordt)[41].

50.3. De onduidelijkheid van het begrip "(combinatie van) functies" kan ook niet worden verholpen door de uitgebreide delegaties die aan de Vlaamse Regering in artikel 48 van het aan te nemen decreet worden toegekend. Aangezien de maatregelen die de jeugdrechtbank kan opleggen een – potentieel zelfs verregaande – beperking inhouden van het privé- en gezinsleven van de betrokkenen, dienen de essentiële elementen van die maatregelen gelet op het in artikel 22 van de Grondwet opgenomen legaliteitsbeginsel door de decreetgever zelf te worden geregeld.

50.4. Uit wat voorafgaat volgt dat het ontworpen artikel 48 van het decreet van 12 juli 2013 noch in zijn huidige vorm, noch met de door de gemachtigde voorgestelde aanpassingen, doorgang kan vinden. Daarentegen dienen essentiële elementen van de "functies", zoals de aard, de invulling, de toepassingsvoorwaarden en de duur ervan in het decreet zelf te worden omschreven.

---

[39] Allicht kan de jeugdrechtbank ook een enkele functie opleggen, wat evenwel wordt uitgesloten in een letterlijke lezing van de ontworpen bepaling..

[40] "Een specifiek kernproces van jeugdhulpverlening dat de hoofdactiviteit of hulpactiviteit van de typemodule weergeeft".

[41] Zie artikel 51 van het voorontwerp.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

Artikel 48

51. In het ontworpen artikel 48/1 van het decreet van 12 juli 2013 schrijve men “het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg” in plaats van “het decreet pleegzorg”.

Artikel 53

52. Er dient te worden gespecificeerd wat wordt bedoeld met de woorden “in uitzonderlijke gevallen” in de in artikel 67, tweede lid, van het decreet van 12 juli 2013 in te voegen zinsnede.

Artikel 58

53. In het ontworpen artikel 69/2, tweede lid, van het decreet van 12 juli 2013 wordt in verband met het in het gedrang komen van maatschappelijke integratie en participatie ook gewag gemaakt van een “verschillende leefcultuur”, die op dezelfde voet wordt geplaatst als verontrustende of maatschappelijk niet-aanvaardbare situaties. De vraag is, mede gelet op het bij artikel 22 van de Grondwet gewaarborgde recht op privéleven, of dit criterium kan fungeren als een afzonderlijk criterium, derhalve ook wanneer de verschillende leefcultuur geen verontrustende of maatschappelijk niet aanvaarbare situatie uitmaakt.

54. In het ontworpen artikel 69/2, tweede lid, 2°, van het decreet van 12 juli 2013 dient te worden verwezen naar de artikelen 18, § 2, eerste lid, en 28, § 2, eerste lid, van het decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’ in plaats van naar de artikelen 17, § 2, eerste lid, en 28, § 2, eerste lid, van dat decreet.

Door die verwijzing wordt enkel gerefereerd aan de maatregelen en de sancties bedoeld in het decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’, waardoor de reactiewijzen op parketniveau en het herstelrechtelijk aanbod op niveau van de jeugdrechter of de jeugdrechtbank worden uitgesloten. Hierop gewezen, verklaarde de gemachtigde wat volgt:

> “Deze uitsluiting is niet bedoeld.
>
> Voorstel tot wijziging: personen die onderworpen zijn aan de afhandeling op het niveau van het openbaar ministerie als omschreven in hoofdstuk 3, afdeling 2 of aan de maatregelen en de sancties, respectievelijk vermeld in artikel 18 en artikel 29 van het decreet van XXX betreffende het jeugddelinquentierecht.”

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

Met dit voorstel kan worden ingestemd, al zou voor de rechtszekerheid het best ook worden verwezen naar “het herstelrechtelijk aanbod, de maatregelen en de sancties” nu het herstelrechtelijk aanbod wellicht niet kan worden beschouwd als een maatregel of een sanctie.[42]

Artikel 59

55. In het ontworpen artikel 69/3, 3°, van het decreet van 12 juli 2013 dient allicht gewag te worden gemaakt van (het ruimere begrip) “gezinsbijslagen” in plaats van “kinderbijslagen”.

Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van het ontworpen artikel 69/9, eerste lid, 11°, van het decreet van 12 juli 2013 (artikel 67 van het voorontwerp), waar overigens ook gewag moet worden gemaakt van “verzorging” in plaats van “zorgen”.

Artikel 63

56. Luidens artikel 69/6 van het decreet van 12 juli 2013 wordt het Fonds Jongerenwelzijn beheerd door de Vlaamse Regering door middel van een door haar op te richten intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid.

Het is evenwel ongerijmd dat een verzelfstandigde entiteit met eigen rechtspersoonlijkheid, zoals het Fonds Jongerenwelzijn dat een intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid is, wordt beheerd door een orgaan zonder rechtspersoonlijkheid dat deel uitmaakt van het Vlaamse centrale bestuur. Overigens is de oprichting van een intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid op grond van artikel 87, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 een eigen, rechtstreeks bij die bijzondere wet toegekende, bevoegdheid van de Vlaamse Regering, zodat het niet aan de decreetgever toekomt om te bepalen dat de Vlaamse Regering zo een agentschap dient op te richten. Het ontworpen artikel 69/6 van het decreet van 12 juli 2013 dient derhalve te worden herbekeken.[43-44]

Artikel 74

57. In het ontworpen artikel 69/14, tweede lid, van het decreet van 12 juli 2013 wordt aan het ondersteuningscentrum, de toegangspoort of de jeugdrechter de bevoegdheid verleend om

[42] Zie de opmerkingen 107 en 119 van advies 62.779/3. Ook van het positief project zou afzonderlijk gewag dienen te worden gemaakt zo het zou worden afgezonderd van de maatregelen of de sancties (zie opmerkingen 114 en 218 van dat advies).

[43] Ook het ontworpen artikel 69/8 van het decreet van 12 juli 2013 (artikel 65 van het voorontwerp) zal moeten worden aangepast.

[44] Op dit punt meent de Raad van State te moeten terugkomen op zijn tekstsuggestie in advies 36.588/3 van 17 februari 2004 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2003-04, nr. 2192/1), dat heeft geleid tot het decreet van 7 mei 2004 ‘tot omvorming van het ‘Fonds Bijzondere Jeugdbijstand’ tot het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid ‘Fonds Jongerenwelzijn’ en tot wijziging van de decreten inzake bijzondere jeugdbijstand, gecoördineerd op 4 april 1990’.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

de bijdrage te bepalen van de minderjarige en de onderhoudsplichtige personen in de onderhouds-, opvoedings- en behandelingskosten, alsmede om de bestemming van het loon van de geplaatste minderjarigen te regelen. De vraag rijst hoe dit gebeurt wanneer niet het ondersteuningscentrum, maar het vertrouwenscentrum kindermishandeling als gemandateerde voorziening optreedt. Op de vraag of het niet logischer zou zijn dat in de beide gevallen de toegangspoort dit bepaalt, antwoordde de gemachtigde dat een aanpassing in die zin zal worden doorgevoerd.

Artikel 77

58. In het ontworpen artikel 77, § 3, van het decreet van 12 juli 2013 dient duidelijkheidshalve na de woorden “door het beroepsgeheim gebonden persoon,” het woord “en,” te worden toegevoegd.

59. Luidens het ontworpen artikel 77, § 3, derde lid, van het decreet van 12 juli 2013 kan iedereen bij de uitoefening van het toegangsrecht tot zijn persoonlijke gegevens bij de toegangspoort, de gemandateerde voorziening of de sociale dienst onder meer worden bijgestaan door een door het beroepsgeheim gebonden persoon.

Ermee rekening houdend dat allicht niet gelijk welke persoon die is gebonden door het beroepsgeheim in aanmerking komt, verdient het aanbeveling om, in plaats van te werken met een algemene categorie, de betrokken personen in de zo-even vermelde bepaling op te sommen of meer af te bakenen.

Artikel 78

60. De gemachtigde verklaarde dat het ontworpen artikel 78/1 van het decreet van 12 juli 2013 dient te vervallen gelet op de overlapping met artikel 78 van dat decreet.

Artikel 80

61. In de beide leden van het ontworpen artikel 78/2, § 1, van het decreet van 12 juli 2013 wordt gewag gemaakt van het *doorgaans* opnemen of begeleiden van minderjarigen. Behoudens wanneer daarmee zou worden bedoeld dat instellingen geen erkenning behoeven wanneer ze slechts occasioneel minderjarigen opnemen of begeleiden in het raam van de integrale jeugdhulp, dient het woord “doorgaans” te worden weggelaten.

62. Luidens het ontworpen artikel 78/2, § 3, van het decreet van 12 juli 2013 verwerken de voorzieningen “in het raam van de erkenningsvoorwaarden” de persoonsgegevens als vermeld in artikel 10 en gegevens vermeld in artikel 4, 15), van de AVG van personeelsleden en de andere personen die in de voorziening verblijven.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

Vooreerst is het niet duidelijk wat wordt bedoeld met de verwijzing naar artikel 10 van het decreet van 12 juli 2013 nu in dat artikel niet uitdrukkelijk gewag wordt gemaakt van persoonsgegevens. Daarnaast dient ook te worden verduidelijkt of het verwerken van de genoemde persoonsgegevens een erkenningsvoorwaarde vormt, wat dan zo dient te worden bepaald. Tot slot worden de beoogde gezondheidsgegevens beter in de ontworpen bepaling zelf omschreven dan te verwijzen naar een definitie uit de AVG.[45]

63. Gevraagd of het uittreksel van het strafregister dat dient te worden bijgehouden enkel de personeelsleden van de voorzieningen betreft, antwoordde de gemachtigde dat deze verplichting ook de in de voorzieningen werkzame vrijwilligers betreft en dat dit zal worden verduidelijkt in het ontworpen artikel 78/2, § 3, van het decreet van 12 juli 2013.

64. Luidens de eerste zin van het ontworpen artikel 78/2, § 4, van het decreet van 12 juli 2013 *kunnen* voorzieningen voor een onbepaalde duur worden erkend. Uit de memorie van toelichting blijkt dat het woord "kunnen" bewust is gehanteerd opdat ook nog erkenningen voor bepaalde duur mogelijk zouden zijn.[46] Vraag is dan of er voor die laatste hypothese niet in bijkomende regels dient te worden voorzien, bijvoorbeeld omtrent de gevallen waarin zo een erkenning mogelijk is of omtrent de juiste duur en de hernieuwing (of de omzetting in een erkenning voor onbepaalde duur) ervan.

65. Betreffende de mogelijkheid van een erkenning voor onbepaalde duur verklaarde de gemachtigde wat volgt:

> "(…) Deze mogelijkheid werd enerzijds gecreëerd om (rechts)gelijkheid met het door andere agentschappen erkende en gesubsidieerde aanbod (vb. multifunctionele centra van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap en de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning van Kind en Gezin) op het terrein van de jeugdhulp) dat allemaal voor onbepaalde duur erkend is te scheppen. Ook de centra voor geestelijke gezondheidszorg, de centra voor algemeen welzijnswerk, … zijn alle voor onbepaalde duur erkend.
>
> Anderzijds, binnen het ruimere traject inzake responsabilisering van de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand en het geven van impulsen aan de private initiatiefnemers om zich als sociale ondernemers te profileren, is het verlenen van erkenningen van bepaalde duur een verkeerd signaal. Er wordt van die initiatiefnemers verwacht dat ze een strategisch meerjarenbeleid gaan voeren, terwijl ze formeel maar voor een periode van maximaal vijf jaar erkend zijn. Daarnaast is er de vaststelling dat in de meeste sectorale regelgevingen binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin bepaald is dat erkenningen of vergunningen van onbepaalde duur verleend kunnen worden. De sector van de bijzondere jeugdbijstand is dus nog een van de weinige sectoren waar nog geen erkenningen van onbepaalde duur verleend kunnen worden. De vijfjaarlijkse erkenningscyclus zorgt niet alleen voor rechtsonzekerheid voor de private voorzieningen, maar creëert eveneens een administratieve last voor zowel het private initiatief als voor de Vlaamse administratie. Die administratieve last creëert in se geen

[45] De in het voorontwerp op te nemen definitie kan dan ook gelden ten aanzien van het ontworpen artikel 39/1, § 1, eerste lid, van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht'.

[46] Dienaangaande wordt bij wijze van voorbeeld verwezen naar problematisch functioneren, maar in dat geval zal het evenwel gaan om een omzetting van een erkenning voor onbepaalde duur naar een erkenning van bepaalde duur.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

meerwaarde: bij de vorige twee erkenningsrondes werd geen enkele aanvraag tot hernieuwing van de erkenning niet ingewilligd. De dynamische opvolging door Zorginspectie (via algemene en focusinspecties) en door het intern verzelfstandigd agentschap (IVA) Jongerenwelzijn op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 1994 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand, zoals het werd gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 14 februari 2014, zorgt ervoor dat de werking en de kwaliteit van de voorzieningen continu gemonitord wordt. De regelgeving bevat voldoende handvatten voor een remediëringsbeleid, met als ultieme sanctie het intrekken van de erkenning. Hierdoor wordt het formele evaluatiemoment, in de vorm van erkenningen voor een bepaalde duur gekoppeld aan een procedure tot hernieuwing van de erkenning, overbodig."

Het verdient aanbeveling deze verklaring in de memorie van toelichting weer te geven.

Artikel 84

66. Luidens het ontworpen artikel 78/6 van het decreet van 12 juli 2013 kan de Vlaamse Regering binnen de beschikbare begrotingskredieten organisaties erkennen en subsidiëren, rekening houdend met de doelgroep en het soort aanbod, die voor specifieke categorieën van minderjarigen de hulp- en dienstverlening ondersteunen die de toegangspoort en het ondersteuningscentrum verstrekken. Het is niet duidelijk welke ondersteuning deze organisaties bieden en op welke minderjarigen ze betrekking heeft. Het voorwerp van deze delegatie dient op dit punt te worden uitgeklaard.

Artikel 85

67. De gemachtigde beaamt dat in het ontworpen artikel 78/8 van het decreet van 12 juli 2013 de woorden "door bemiddeling van een erkende voorziening geplaatst zijn" moeten worden vervangen door de woorden "in een erkende voorziening geplaatst zijn".

Hoofdstuk 4 – Wijzigingen aan het decreet van XXX betreffende het jeugddelinquentierecht

Voorafgaande opmerkingen

68. Er wordt vooreerst verwezen naar opmerking 20.

69. Zowel op federaal vlak als op het vlak van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest zijn thans voorontwerpen uitgewerkt waarin het algemene kader inzake de verwerking van persoonsgegevens wordt uitgetekend.[47] Aangezien er nog geen zekerheid bestaat

[47] Zie wat de federale overheid betreft, het voorontwerp van wet 'betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens', waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, op 19 april 2018 advies 63.192/2 heeft uitgebracht, en wat de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest betreft, een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest 'houdende de

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

over hoe dat algemene kader er zal uitzien, is het moeilijk om in te schatten in welke mate de regelgeving inzake verwerking van persoonsgegevens in het raam van het jeugddelinquentierecht inpasbaar is binnen dat kader. Eens de genoemde regelgeving tot stand is gekomen, zal dienen te worden nagegaan of het aan te nemen decreet nog verdere aanpassingen behoeft in het licht van deze regelgeving.

70. In de ontworpen artikelen 39/1, 39/2 en 39/3 van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' dient het woord "paragraaf" telkens te worden vervangen door het teken "§".

Artikel 87

71. In het ontworpen artikel 39/1, § 1, van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' dient te worden gerefereerd aan artikel 22, *tweede lid*,[48] in plaats van aan artikel 22, vierde lid.

72. Luidens het ontworpen artikel 39/1, § 1, tweede tot vijfde lid, van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht', verwerken de erin vermelde diensten, voorzieningen of instellingen *minstens* de erin vermelde persoonsgegevens.[49] Luidens het ontworpen artikel 39/1, § 1, zesde lid, van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' bepaalt de Vlaamse Regering, na advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit, de eventuele andere gegevenscategorieën die door diensten[50], voorzieningen, sociale dienst, oriëntatiecentrum en gemeenschapsinstelling verwerkt zullen worden en de nadere regels over de vorm waarin en de wijze waarop persoonsgegevens worden uitgewisseld.

Om in overeenstemming te zijn met de Europese regelgeving[51] (wat betreft aspecten die onder het Europese Unierecht vallen) en het in artikel 22 van de Grondwet vervatte

---

aanpassing van de decreten aan de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)' (*Parl. St.* Vl. Parl. 2017-18, nr. 1556/1) waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, op 19 februari 2018 advies 62.834/3 heeft gegeven. Dat laatste ontwerp werd op 15 mei 2018 aangenomen door de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid van het Vlaams Parlement (*Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1556/4).

[48] In die bepaling wordt wel gewag gemaakt van een "voorziening", en niet van een "dienst".

[49] In het vierde en het vijfde lid wordt dat exemplatieve karakter nog versterkt door het hanteren van het woord "waaronder".

[50] Er kan worden aangenomen dat hier met "diensten" wordt verwezen naar de in het ontworpen artikel 39/1, § 1, eerste lid, van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' vermelde diensten, maar dat zou dienen te worden gespecificeerd.

[51] In de voorafgaande algemene opmerking van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wordt naast van de AVG ook gewag gemaakt van richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 'betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad', maar verder in het advies wordt enkel getoetst aan de AVG. De ene norm sluit evenwel de toepassing van de andere uit (zie artikel 2, lid 2, van verordening

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

legaliteitsbeginsel, dienen de persoonsgegevens die kunnen worden verwerkt of uitgewisseld, limitatief te worden opgesomd in plaats van exemplatief, en zou de finaliteit van de gegevensverwerking en -uitwisseling per categorie in de tekst zelf[52] meer concreet dienen te worden aangegeven.

Artikel 88

73. In de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat de erin bedoelde gegevens die voor wetenschappelijk onderzoek worden gebruikt, enkel in geanonimiseerde vorm worden bezorgd indien dat volstaat voor het betrokken onderzoek. Die regel zou ook in het ontworpen artikel 39/2 van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' moeten worden opgenomen.

Artikel 89

74. In het ontworpen artikel 39/3, eerste lid, van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' wordt bepaald dat de erin vermelde diensten of instanties niet alleen persoonsgegevens uitwisselen met het oog op het uitvoeren van de hun bij dat decreet toegewezen opdrachten, maar ook voor de opdrachten die hun *krachtens* dat decreet worden toegewezen, wat impliceert dat het ook zou kunnen gaan om door de Vlaamse Regering toevertrouwde opdrachten. Op de kritiek van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer omtrent deze delegatie, wordt in de aangepaste versie van de memorie van toelichting geantwoord dat "[d]e opdrachten die worden toegewezen door parket, jeugdrechter en jeugdrechtbank [samenvallen] met de opdrachten die voorzien worden in het voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht (…) en er geen andere opdrachten [worden] voorzien voor de diensten en voorzieningen die worden opgesomd in het voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht (…)". Gelet hierop dienen in het ontworpen artikel 39/3, eerste lid, van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' de woorden "of krachtens" te vervallen.

75. In het ontworpen artikel 39/3, tweede lid, 1°, van het decreet 'betreffende het jeugddelinquentierecht' wordt bepaald dat de gegevensuitwisseling alleen betrekking heeft op gegevens die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de opdrachten van de betrokken diensten. Deze herinnering aan het noodzakelijkheidsvereiste biedt, zoals de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer opmerkt, weinig meerwaarde nu dit vereiste krachtens de algemene regelgeving steeds geldt bij de verwerking van persoonsgegevens en al wordt gerefereerd aan die regelgeving in de inleidende zin van het genoemde artikel 39/3, eerste lid. Daarentegen verdient het wel aanbeveling die noodzaak te concretiseren.

(EU) 2016/679). In overweging 13 van de genoemde richtlijn wordt vooropgesteld dat in de richtlijn een autonoom Unierechtelijk begrip "strafbaar feit" wordt gehanteerd, zodat het, in acht genomen de heroriëntering van het jeugddelinquentierecht naar verantwoordelijkheid en sanctionering, niet valt uit te sluiten dat voor bepaalde aspecten richtlijn (EU) 2016/680 van toepassing kan zijn, in welk geval moet worden nagegaan of nog geen bijkomende omzetting (naast de algemene omzetting op federaal vlak) noodzakelijk is. Om over deze vraag uitsluitsel te krijgen, wordt het best contact opgenomen met de Europese Commissie.

[52] En derhalve niet enkel in de memorie van toelichting, zoals thans het geval is.

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡

76. Luidens het ontworpen artikel 39/3, tweede lid, van het decreet ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’ mogen de betrokken persoonsgegevens tussen de erin bedoelde diensten en instanties alleen worden uitgewisseld in het belang van de personen tot wie zij zich richten. Deze vage bepaling dient nader te worden uitgewerkt. Zo dient te worden geregeld of en in welke mate gegevensuitwisseling kan plaatsvinden bij tegenstrijdig belang tussen de betrokkenen en dient te worden nagegaan of het belang van de in de bepaling bedoelde personen niet nader kan worden geëxpliciteerd.

77. In de memorie van toelichting wordt uiteengezet dat er “maximaal naar [wordt] gestreefd” de betrokkenen te informeren over de in het ontworpen artikel 39/3 van het genoemde decreet bedoelde gegevensuitwisseling, en dat die informatie enkel uitzonderlijk om “bepaalde redenen” niet kan plaatsvinden.

Het verdient aanbeveling om die principiële informatieplicht uitdrukkelijk in dat artikel te verankeren, en te bepalen om welke redenen ze eventueel niet geldt.

Hoofdstuk 5 – Slotbepalingen

Artikel 90

78. Artikel 90 van het voorontwerp strekt ertoe de wet van 1 maart 2002 ‘betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd’ op te heffen. Zoals reeds is opgemerkt in advies 62.779/3, dient in verband met deze opheffing te worden voorzien in overgangsbepalingen.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Leen VERSCHRAEGHEN Jo BAERT

‡LW-CIFSNBGAI-GDAFJQW‡